

Tarixə yazılan quruculuq və tərəqqi dövrü

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycanda ilk hakimiyyətə gəlməsinin növbəti ildönümüdür. 56 il bundan öncə, yəni, 1969-cu ilin məhz 14 iyul tarixində Sovet İttifaqının tərkibində olan respublikamızın taleyi Ona həvalə olundu.

1969-cu il iyulun 14-ü həm də Azərbaycanın xilasının birinci mərhələsinin, xalqın özünəqayıdış tarixinin başlanğıcıdır. Müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanda hakimiyyətə gəldiyi bu tarixin ölkəmizin, xalqımızın taleyində əhəmiyyətli rolu bugünkü reallıqlarda özünün aydın ifadəsini tapır. Müasir Azərbaycan məhz həmin dövrdə yaradılan möhkəm təməl üzərində inkişaf edir, uğurla addımlayır. Ölkənin hərtərəfli inkişafında iqtisadi amilə verilən önəm Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətinin hər iki dövrünün səciyyəvi xüsusiyyətidir. Ümummilli Lider 1969-cu ildə Azərbaycana rəhbərlik etməyə başlayanda ölkəmiz SSRİ-də bütün göstəricilərə görə axırcı yerlərdə idi. Ulu Öndər Heydər Əliyevin sayəsində Azərbaycan 1982-ci ildə artıq ön sıralarda oldu. O vaxt dahi şəxsiyyətin gördüyü işlər həm sənaye, yüngül sənaye, həm də kənd təsərrüfatı sahələrini böyük dərəcədə inkişaf etdirdi, canlandırdı. Ümummilli Lider hakimiyyətinin birinci dövründə ölkəmizi geridə qalmış respublikadan çıxarkən, inkişaf edən bir diyara çevirdiyi kimi, 1993-cü ildə xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıdırdı. Sonra xilaskarlıq missiyasını uğurla yerinə yetirərək müstəqilliyimizi daimi, sarsılmaz etdi. Dünya iqtisadi sisteminə inteqrasiyanın, davamlı inkişafın əsası kimi dəyərləndirilən "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasına nail olmaqla ölkəmizin qarşısında geniş imkanlar açdı.

Ümummilli Liderin 1969-cü il iyul ayının 14-də Azərbaycanda ilk dəfə siyasi rəhbərliyə gəlməsi Azərbaycan xalqını səmimi-qəlbədən məmnun etdi və bu, yenilməz xalqın öz dahi liderinə qovuşmasının, onun ətrafında sıx birləşməsinin təminatçısına çevrildi. Gələcək möhtəşəm nailiyyətlərin ilk addımları atılan həmin dövrdə doğma, əməksevər xalqımızda milli dirçəlişə, özünüdərəkə inamın, ölkə başçısına böyük ehtiramın möhkəm təməlləri qoyuldu.

Ümummilli Lider keçmiş SSRİ dövründə Azərbaycanda xalq təsərrüfatının bütün sahələrinin inkişafını həmahəng surətdə ardıcılıqla həyata keçirir, yeniliyə, tərəqqiyə sədd yarıdan keçmişdən miras qalmış maneələr, lüzumsuz stereotipləri inamla dəf edir, aradan qaldırırdı, gecə-gündüz istirahət bilmədən fəaliyyət gös-

tərərək Azərbaycanın gələcəyi naminə yeni-yeni layihələr hazırlayır və həyata keçirilmələrinə şərait yaradırdı. Heydər Əliyevin uzaqgörən siyasəti nəticəsində Azərbaycan ən mütərəqqi və müasir islahatların tətbiqi, həyata keçirilməsi meydanına çevrilmişdi.

Ulu Öndər XX əsrin 70-80-ci illərində həmin siyasətin tərkib hissəsi kimi elm, təhsil və səhiyyə sistemlərinin də yüksəlişini təmin edərək bu sahələrin hərtərəfli inkişafı üçün dövlət səviyyəsində bütün mümkün tədbirləri gerçəkləşdirmişdir. Böyük rəhbər həmin dövrdə, ilk növbədə, tibb üzrə xarici mütəxəssislərin diqqətini Azərbaycana cəlb etməyə, onlarla yerli mütəxəssislər arasında əlaqə yaratmağa çalışmış, bununla da səhiyyə, o cümlədən tibb elmi və tibb təhsili sahələrində mövcud durğunluğun aradan qaldırılmasına nail olmuşdur. Keçən əsrin 60-cı illərinin sonu, 70-ci illərinin əvvəllərindən etibarən tibb üzrə beynəlxalq qurultay, simpozium, konqres və konfransların Bakıda keçirilməsi respublikamızın səhiyyə sisteminin beynəlxalq miqyasa çıxmasına, dayanıqlı və sabit inkişafına əlverişli şərait yaratmışdı. Həmin illərdə bu sahədə ölçüyəgəlməz islahatlar aparılır, o zamanlı Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutu keçmiş Sovetlər İttifaqında sayılıb-seçilən elm və təhsil məbədlərindən birinə çevrilir, tibbi kadr hazırlığında öz sözünü cəsarətlə deyə bilirdi. Başqa sözlə, tibbi fənlərin diplomaqədərki və diplomdansonrakı tədrisinin, tələbələrin və məzunların peşə hazırlığının, eləcə də abituriyentlərin instituta qəbulunun keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması məqsədilə Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunda internatura kursu, hazırlıq şöbəsi, istehsalat təcrübəsi dekanlığı, daha sonralar tibbi-biologiya fakültəsi və dekanlığı, hərbi-tibb fakültəsi və dekanlığı, mətbuat və informasiya xidməti və digər köməkçi şöbələr yaradılmışdır. Heydər Əliyev ölkəyə rəhbərlik etdiyi illərdə yüzrlərlə gənc azərbaycanlı alimin müxtəlif ixtisaslar üzrə keçmiş İttifaq səviyyəsində doktoranturaya qəbul edilməsinə də nail olmuşdu. Tibb sahəsində mütəxəssislərin yeni nəslinin nümayəndələri yetkin tədqiqatçılar kimi vətənə qayıdıb fəaliyyətlərini genişləndirirdilər. Zərifə Əliyeva, İbrahim Topçubaşov, Həmidbəy Mahmudbəyov, Tamerlan Əliyev, Tağı Tağızadə, Adilə Namazova, Böyükkişi Ağayev və başqalarının adları bu gün səhiyyəimizin inkişaf tarixində ən mötəbər yerlərdən birini tutur, onların elmi məktəbləri dərinədən öyrənilir. Eyni zamanda, həmin illərdə tibbin müxtəlif elmi istiqamətləri - cərrahiyyə, terapiya, mikrobiologiya, urologiya, oftalmologiya, allerqologiya və immunologiya, pediatriya, kardiologiya, onkologiya, anesteziologiya və reani-

matologiya, epidemiologiya, ginekologiya, stomatologiya, morfolojiya və s. üzrə beynəlxalq səviyyəli elmi-tədqiqat işləri aparılmış, alınan nəticələr dünya alimləri tərəfindən yüksək dəyərləndirilmişdir. Ulu Öndər o dövrdə respublikanın səhiyyə sisteminin və Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsini də diqqətdə saxlayırdı. Həmin dövrdə yüzrlərlə iri müasir səhiyyə obyektləri inşa edildi, respublikada olan tibb müəssisələrinin yarısından çoxu yeniləndi, elmi-tədqiqat institutları, sağlamlıq və müalicə-profilaktika müəssisələri fəaliyyətə başladı. Neyrocərrahiyyə Mərkəzi, Diaqnostika Mərkəzi, Toksikoloji Mərkəz, Əlillərin Reabilitasiya Mərkəzi, Klinik Urologiya Xəstəxanası, habelə kimya-əczaçılıq zavodu və müasir profil tibb müəssisələri açıldı, elmi-tədqiqat oftalmologiya, elmi-tədqiqat onkologiya institutları üçün müasir tipli tam təchizatlı binalar tikilib xalqın istifadəsinə verildi. Yeni açılan tibb müəssisələrini yüksəkixtisaslı kadrlarla təmin etmək üçün Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutuna tələbə qəbulunun sayı artırıldı, ucqar kəndlərdən gələn abituriyentlərə güzəştlər tətbiq edildi, onlar üçün hazırlıq kursu təşkil edilərək fəaliyyətə başlamasına münasib şərait yaradıldı.

1980-ci ildə Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun 50 illik yubileyi Ulu Öndərin iştirakı ilə keçirildi və bu münasibətlə institutun əməkdaşlarının bir qismi fəxri adlara, dövlət təltiflərinə layiq görüldü. Akademik Mustafa bəy Topçubaşovun keçmiş SSRİ-nin ən yüksək təltiflərindən olan Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adına layiq görülməsi Ulu Öndərin səyi nəticəsində mümkün oldu. Azərbaycanın belə görkəmli alimlərinin əvvəl SSRİ-də, sonra isə beynəlxalq miqyasda tanınması bütövlükdə Azərbaycan səhiyyəsinin, tibb elmi və tibb təhsili sistemlərinin tanınması demək idi. O dövrün, yəni ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanda ilk dəfə siyasi hakimiyyətə gəldiyi dövrün tələbə-gənclərindən olduğuma görə onun ölkədə gənclərə göstərdiyi qayğıdan mənə də pay düşdü və 1974-cü ildə Moskvada SSRİ Tibb Elmləri Akademiyasının Onkoloji Elmi Mərkəzinin aspirantı oldum. O vaxtlar Moskvanın müxtəlif ali tibb təhsili müəssisələrində mənim kimi gənclər çox idi və Ümummilli Liderin gənclər üçün yaratdığı əlverişli şərait hər birimizin həyatının mənasına çevrilmişdi.

Ümummilli Lider ötən əsrin birinci yarısından etibarən fenomen xüsusiyyətləri ilə günəş kimi parladı. XXI əsrin astanasında əbədiyaşarlıq rəmzinə çevrilərək gələcək yüzilliklərin, minilliklərin möhkəm bünövrələrini, sarsılmaz təməllərini yaratdı.

Həm SSRİ, həm də müstəqillik dövründə ümummilli lider Heydər Əliyev çoxşaxəli fəaliyyəti ilə Azərbaycan xalqının tərəqqisi və inkişafına xidmət etmişdir. Azərbaycan məhz ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə tərəqqi yoluna çıxmış, bütün sahələrdə mühüm uğurlar, parlaq nəticələr əldə edilmişdir.